

Maa- ja metsätalousministeriö:

neuvotteleva virkamies Marita Aalto
erityisasiantuntija Annika Öhberg
neuvotteleva virkamies Tero Tolonen

Kommentit täytäntöönpanoasetuksen 2021/1165 muutoksista

Kiitos mahdollisuudesta kommentoida luomussa sallittujen tuotteiden ja aineiden luetteloihin suunniteltuja muutoksia. Alalla on laajasti huolestuttu tiettyjen luomun apuaineiden siirtämisestä luomun lisäainelistalle. Nämä muutokset voivat vaikuttaa luomutuotteiden valmistukseen ja merkintöihin.

Apuaineilla ja lisäaineilla ei ole sama käyttötarkoitus tai tehtävä

Lisäaineita lisätään elintarvikkeisiin tarkoituksellisesti, jotta ne tuottavat halutun vaikutuksen joko valmistuksen aikana tai lopullisessa tuotteessa. Lisäaineet ilmoitetaan tuotteen ainesosaluetteloissa.

Elintarvikkeiden valmistuksessa käytetään myös tarkoituksellisesti apuaineita halutun vaikutuksen saavuttamiseksi. Apuaineilla ei ole kuitenkaan enää vaikutusta valmiissa elintarvikkeessa, johon niitä jää vain hyvin vähäisiä määriä tai ei lainkaan. Apuaineita ei ilmoiteta tuotteen ainesosaluetteloissa.

Tavanomaisissa tuotteissa EU:n lisäaineasetuksen listalla olevia aineita voidaan käyttää joko lisäaineena tai apuaineena, ja laissa määritelty käyttötarkoitus (apuaine tai lisäaine) määrittää merkitsemisen ainesosaluetteloon. Elintarvikkeiden yleisessä lainsäädännössä ei ole erikseen listaa sallituista apuaineista. Komission täytäntöönpanoasetuksen 2021/1165 liitteessä V on puolestaan lueteltu apuaineet, jotka ovat sallittu luomutuotteiden valmistuksessa.

Jos luomutuotteissa käytetty apuaine poistetaan asetuksen apuainelistalta ja siirretään lisäainelistalle, joudutaan aine luomutuotteissa tulkitsemaan lisäaineeksi, vaikka aineen käyttö olisi apuaineellista.

Muutos heikentää luomun kilpailukykyä ja johtaa kuluttajia harhaan

Mikäli luomutuotteen ainesosaluetteloon tulee jatkossa merkitä myös lisäainelistaan siirretyt apuaineet, joita tavanomaisissa tuotteissa ei tarvitse merkitä, muutos heikentää luomun kilpailukykyä selkeästi verrattuna tavanomaisiin tuotteisiin. Tämä johtaa myös kuluttajia harhaan, sillä monia valmistuksen apuaineita käytetään sekä luonnonmukaisessa että tavanomaisessa tuotannossa samaan tarkoitukseen. Kuluttajien silmissä voi siis vaikuttaa siltä, että luomutuotteessa käytetään enemmän lisäaineita kuin tavanomaisessa tuotteessa.

Tämänkaltaisesta kehityksestä on olemassa jo valitettava esimerkki. Juuston valmistuksessa yleisesti apuaineena käytetty kalsiumkloridi sallitaan luomussa maitopohjaisiin tuotteisiin ainoastaan lisäaineena, joten se joudutaan merkitsemään luomutuotteissa lisäaineena ainesosaluetteloon, mutta ei tavanomaisissa tuotteissa.

Yhteenveto

On tärkeää selventää komissiolle elintarvikkeissa käytettyjen lisäaineiden ja valmistuksen apuaineiden määritelmiä ja tehtäviä ja pitää huoli, että muutokset listoilla eivät vaikuta apuaineiden käyttöön tai niiden merkitsemistapoihin eivätkä tuo sekaannusta kuluttajille tai kustannuksia elintarvikevalmistajille.

Jos tavoitteena on yhtenäistää luomulainsäädäntöä muun elintarvikelainsäädännön kanssa, tulisi luomuelintarvikkeisiin hyväksytyjen lisäaineiden käyttö sallia myös apuaineina, jos käyttötarkoitus on apuaineellinen. Tämän lisäksi apuaineina tulee sallia asetuksen EU 2021/1165 apuainelistalla mainitut.

Lisäksi kommentti liittyen lisäaineisiin, joiden tulee olla luomua 1.1.2027: Jotta luomutuotteiden valmistus voidaan taata myös tulevaisuudessa, on tärkeää varmistaa, että näitä lisäaineita on oikeasti saatavilla luomulaatuisina.

Pro Luomu ry
Luomuliitto ry
Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppioiden liitto ry
Elintarviketeollisuusliitto ry